Pròleg

Vaig començar a raonar als trenta tres anys i, tot i els meus esforços, mai he estat capaç de treure'm de sobre l'hàbit de fer-ho.

Vaig adquirir l'hàbit el 1956, quan, amb John Saville i altres, vaig participar en la producció d'una revista duplicada de discussió a l'interior del Partit Comunista, *The Reasoner*. Raonar era una activitat que no agradava als dirigents del Partit, i els editors van ser suspesos de militància. Com que aquesta suspensió va coincidir amb la repressió de la revolució hongaresa (Octubre/Novembre de 1956) –i amb l'èxode de prop de 10.000 membres del Partit Comunista Britànic– es va decidir que era millor que les nostres ofensives activitats continuessin fora d'aquella estructura i, amb l'ajuda d'altres camarades, *The New Reasoner* va ser fundat l'any 1957. Aquesta revista trimestral va continuar dos anys i mig més. Llavors va fusionar-se amb l'*Universities & Left Review* per formar la *New Left Review*.

El primer assaig d'aquest llibre[45], «Outside the Whale», vé d'aquella època. El 1963 eren evidents diferents corrents a la primera New Left, i els fundadors de la *Review* es van separar de la *Review*. El segons assaig, «The Peculiarities of the English», va ser escrit dos anys després d'això, i ofereix una definició de certs desacords. El 1967 alguns de nosaltres ens vam tornar a reunir, i (sota la direcció editorial de Raymond Williams) vam publicar el *May Day Manifesto*. Però aquesta anàlisi i aquesta iniciativa política van ser escombrades bruscament, el 1968, pels esdeveniments de Maig a París, pel renaixement de la militància industrial basada en el salari (tot i que sovint apolítica), i per la repressió

45 [AR]: Fa referència a l'edició anglesa, que era un compendi de diferents *Essays*.

de la «Primavera» de Praga. Els primers dos esdeveniments van semblar oferir a l'impacient rutes molt més ràpides cap a alguna cosa anomenada «revolució», mentre que el tercer esdeveniment necessàriament va induir en les ments d'aquells compromesos amb la perspectiva d'un «Manifesto» una accessió de pessimisme. En qualsevol cas, el caràcter teatral i irracional de part del que es va anomenar «la Nova Esquerra» entre la intel·lectualitat occidental durant aquells anys va tendir a menysprear el raonament.

El gruix del moviment Laborista britànic mai ha estat molt hospitalari amb els exercicis teorètics; i, quan un considera la Teoria que li ha estat oferta, tant des de la «Dreta» com des de l'«Esquerra», aquesta característica pot haver-lo salvat de desastres addicionals més enllà dels que regularment, i en el curs polític normal, porta amb ell. Però alhora, coses estranyes passaven a l'arxipèlag que conforma l'«Esquerra» del Partit Laborista. Aquí la Teoria i la pràctica es van dividir en dues meitats. La Teoria es va presentar a si mateixa en formes cada vegada més doctrinàries i intel·lectualitzades, com a «marxisme» ressorgent. Però una pràctica *anti*-intel·lectual també va continuar, sovint també anomenant-se a si mateixa «marxista». Això no era l'*ouvrierisme* d'un moviment pragmàtic de la classe obrera sinó, molt sovint, el menys excusable anti-intel·lectualisme i el culte a la violència dels intel·lectuals.

Esmento això per explicar la sensació d'aïllament a la que molts de nosaltres ens vam veure exposats en aquells anys. Per molt que canviessin les modes (i canviaven molt ràpidament), el raonament no era una d'elles. Per a la raó va ser el temps de refugiar-se en la seva tenda –una tàctica de la que hi ha precedents històrics. Ens vam mantenir identificats amb l'«Esquerra» per solidaritats comunes i campanyes comunes (com aquella contra la Guerra del Vietnam). Pero alhora molta d'aquesta Esquerra no volia els nostres arguments i estava desenvolupant idees, actituds i pràctiques hostils als principis racionals, llibertaris i igualitaris amb els que nosaltres estàvem compromesos. Si un proposava discutir, un era respost, no amb un argument sinó amb etiquetes («moralisme», «empirisme», il·lusions «liberals») o, comunament, amb un rebuig biològic (el «joc generacional») que excloïa qualsevol argumentació posterior.

Era una sensació real d'aïllament i fins i tot d'alienació d'una part d'aquella Nova Esquerra i de la majoria d'aquell «marxisme» que en bona part explica el to personal –i fins i tot les postures– de la meva «Open Letter to Leszek Kołakowski» (1973). Potser hauria de disculpar-me en part pel to d'aquella carta, i per escriure el que de fet era una discussió

molt general (en la que molts altres estaven concernits) en la forma d'una meditació privada. I em disculpo: no hauria d'haver reduït un cas tan general a termes tan personals.

Però no em disculpo massa. La sensació d'aïllament era real, aquesta era la meva manera de sortir de la tenda; i vaig haver d'escriure d'aquella manera. Durant uns quants anys l'«Esquerra» intel·lectual ha estat en un estat de paranoia sobreescalfada, i un no podia simplement indicar una fàcil adhesió a ella. Cada fariseu estava sent més revolucionari que el següent; alguns d'ells han fet ganyotes tan horribles que es possible que es quedin així de per vida. Aquesta «Esquerra», llavors, no era un lloc de molta camaraderia; la majoria dels uixers a les portes estaven intentant mostrar-li a un la sortida, amb tal de tenir la prova de que un mai es prenia seriosament el fet de ser dins.

Hi ha hagut algunes senyals, en l'últim any o dos, que una part de l'Esquerra intel·lectual ha estat recuperant la seva raó. És amb aquesta esperança que estic publicant aquest llibre. Tinc la intenció que sigui el primer de dos volums. En el segon volum, que podria ser publicat l'any que vé, recopilaré escrits d'intervenció política directa dels últims vint anys, i escriuré una anàlisi més detallada del context polític i les iniciatives pràctiques de la primera New Left. Això pot servir per corregir certa abstracció i absència de textura realista en la present col·lecció –una absència conseqüent de la fragmentació de la primera New Left després de 1963, i la incapacitat d'alguns de nosaltres de mantenir una presència política activa correlativa a les nostres posicions teòriques.

No crec que tingui dots de «teòric polític». Hi ha, potser, massa sensibilitat barrejada amb el meu pensament –una recaiguda en un «idioma anglès» que pot confondre en els intercanvis internacionals. Tot i això, les experiències de la meva vida requereixen una resposta que no pot simplement ser negociada en les estratagemes de la «Teoria». Els *Essays* d'aquest llibre estan relacionats entre ells per dos temes comuns: l'exploració de la crisi a l'interior del comunisme internacional completament declarada el 1956, i l'examen crític de la tradició marxista. En el primer assaig, «Misèria de la teoria», torno a tractar aquests temes un altre cop. La meva esperança és que he argumentat aquestes posicions consistenment, i durant molts anys, i que aquests *Essays* representen un part de l'experiència política de les darreres tres dècades. És una tonteria disculpar-se més. Al publicar aquest treball es converteix en propietat pública, per a ser utilitzada com els lectors creguin més oportú.

Hi ha una reserva més a fer. Trobo, per a sorpresa meva, que durant aquests anys he estat portant un estendard amb la inscripció de «socialisme populista»; i en companyia de l'insòlit «nacionalista anglès», Raymond Williams, he estat desenvolupant un «nacionalisme cultural», marcat per «l'excés romàntic i l'empirisme indiscriminat». (Recull aquesta saviesa de Tom Nairn, *The Break-Up of Britain*, 1977, p. 303-304).

Ja que no puc anticipar ara si tindré el temps i els ànims per ocupar-me de Tom Nairn quan prepari el segon volum de *Reasoning*, em sembla necessari rebutjar-lo sense embuts. En cap moment he portat un estendard de «socialisme populista». Si ha existit un estendard, aquest ha estat el de l'internacionalisme socialista. La meva consciència política es va despertar per les causes d'Espanya i de la independència índia, va mastegar una Guerra Mundial (en la que vaig tenir un paper petit), i ha estat alimentada des de llavors amb una dieta internacional –Iugoslàvia i Bulgària, el Moviment Pacifista i la Guerra de Corea, i d'allà a «1956», Suez, Xipre, Algèria, Cuba, Vietnam, Xile. «1956» va ser una confrontació internacional a l'interior del moviment comunista, i la primera Nova Esquerra va desenvolupar, per un breu moment, una presència internacional.

L'«estendard» de l'internacionalisme socialista s'ha esquinçat en les dues últimes dècades i pertot arreu. No ha estat un estendard que portar amb orgull. Com a molt, un ha portat un grapat de fulls de paper, i sovint s'ha vist reduït a murmurar per a si mateix. El compromís ha estat amb la «Internacional» de la imaginació, que només ha tingut una encarnació fugaç en moviments reals, desvinculada inequívocament tant de l'estalinisme com de la complicitat amb les raons del poder capitalista. Mantenir el compromís ha suposat ser un «estrany» no només dins d'aquest país, sinó en grans sectors del propi moviment pretesament socialista i marxista.

En els últims anys no sempre ha estat fàcil mantenir aquesta posició. Continua el diàleg (per exemple, amb Roy Medvédev i els dissidents soviètics de la seva corda). El que majorment ha succeït –en part per una pressió general dels temps, en part com a conseqüència dels meus propis escrits històrics– ha estat l'entrada en un discurs teòric cada cop més internacional. M'he beneficiat molt d'això, i dels intercanvis cada cop més estrets amb amics nord-americans, indis, francesos, alemanys i d'altres.

Però l'internacionalisme, en aquest sentit, no ha de consistir en prostrar-se davant els teòrics («marxistes occidentals») de la nostra

elecció, o en intentar imitar els seus mètodes de discurs. Les raons per les que aquest tipus d'imitació mai poden produir més que un creixement autòcton malaltís són complexes. La mimesi, per alguna raó, pot copiar però no pot originar o crear. L'«adopció» d'altres tradicions –això és, una adopció que no ha estat plenament traduïda als termes de les nostres pròpies tradicions i treballada i interrogada per elles– molt sovint pot no significar res més que l'evacuació dels espais reals de conflicte a l'interior de la nostra pròpia cultura intel·lectual, així com la pèrdua de les relacions polítiques reals amb el nostre poble.

Articular el passat històricament, va dir Walter Benjamin, «vol dir apoderar-se d'un record tal i com apareix en un moment de perill». Des de fa dècades estem vivint en un continu «moment de perill», de tal manera que la nostra història i cultura passades es presenten a si mateixes a unes ments alertades de perill, buscant proves de resistència democràtica i recursos de fortalesa i creixement culturals. I una part d'aquella herència cultural no pot sinó ser de caràcter «nacional», amb les seves pressions, resiliència i idioma particulars; això ha de constituir no només una part d'allò que pensem i sentim sinó també una part d'allò amb que pensem i sentim. Aquests recursos són inusualment grans i complexos en aquesta illa; no són, ni molt menys, sempre recursos forts, però els historiadors britànics de la tradició marxista, que els han interrogat durament, no els han trobat tan inerts i regressius com apareixen en les caricatures de Nairn. Si ha d'haver-hi un futur, serà un futur fet en part d'aquests recursos. No serà un futur creat al cap d'algun Teòric.

Si se'm permet passar d'allò ridícul a allò sublim, no penso que el fet que Gramsci fonamentés el seu pensament en una interrogació de la història i la cultura italianes el convertís a ell en quelcom menys que un internacionalista. I l'internacionalisme hauria de consistir, no només en escoltar atentament un discurs internacional, sinó en contribuir a ell pel nostre propi compte. No som veritablement presents en cap conversa si només hi som com a silenciosos oients. Així que m'agradaria suposar que no sóc un «socialista populista» anglès, sinó un socialista internacionalista parlant en llengua anglesa. Vaig ser influït un cop per Kołakowski i he seguit a Althusser. I després els he *contraargumentat*. L'internacionalisme no hauria de ser com una xarxa de cadenes de televisió, cadascuna emetent programes nacionals a espectadors passius en terres estranyes. Hauria de ser una concurrència, un intercanvi. El debat és el seu veritable símbol. Els agraïments, en un llibre com aquest, serien o bé inadequats o bé indefinidament prolongats. Aquests arguments han

estat part d'un treball d'un moviment difús –en part nacional, en part internacional– i a aquest li dec tot. En el segon volum em referiré més particularment als camarades que van recolzar a *The New Reasoner* i a aquells que van iniciar la New Left. Aquí simplement agrairé a John Saville i a Ralph Miliband que en el seu *Socialist Register* dos d'aquests *Essays* apareguessin per primera vegada; a Martin Eve, l'editor del *Register* i d'aquest volum; Leszek Kołakowski, per rebre la meva irritada carta i després respondre-me-la amb raons; i a Dorothy Thompson, per raonar amb i contra mi durant més de vint anys; ella no està d'acord amb tots els meus raonaments, però sense la discussió amb ella aquests serien molt pitjors. Cap d'aquests amics, per descomptat, és responsable de les meves opinions –com a mínim de totes les de «Misèria de la teoria».

Worcester
Febrer, 1978